

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552 – 2561) มีเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารและการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 (ฉบับที่ 3) ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อเป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพและทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ และคณะ. 2555 : 8)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับประเทศ โดยมีเป้าหมายและกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในแต่ละระดับชัดเจน ตามกรอบทิศทางของแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่พัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านการใช้ภาษาไทยควบคู่กับภาษาถิ่นอย่างถูกต้องโดยตรง ทั้งนี้สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551 : 39) ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ที่ครอบคลุมทั้งด้านการอ่าน การเขียน การฟัง การดู การพูด หลักการใช้ภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม ล้วนเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร รวมถึงการกำหนดคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในด้านการเขียนไว้ว่า ให้มีทักษะในการคัดลายมือ ตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนบรรยาย บันทึกประจำวัน เขียนจดหมายลาครู เขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ เขียนเรื่องตามจินตนาการและมีมารยาทในการเขียน สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท.2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เนื่องจากเหตุผลสำคัญคือ

การเขียนเป็นรากฐานสำคัญยิ่งของการศึกษาและเป็นฐานที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของการศึกษาและเป็นพื้นฐานที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ การเขียนจึงเป็นทักษะที่สำคัญที่นักเรียนทุกคนในชั้นเรียนต้องสนใจและฝึกฝนอย่างจริงจัง (กรรณิการ์ พวงเกษม, 2534 : 9) เพราะการเขียนเป็นการใช้ทักษะ ซึ่งจะต้องอาศัยการนำถ้อยคำและความรู้สึกจากประสบการณ์ต่าง ๆ มาเรียบเรียงลำดับความคิดให้ถูกต้อง ด้วยเหตุนี้การเขียนจึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะแสดงพฤติกรรมสร้างสรรค์ของผู้เขียน (อัจฉรา ชิวพันธุ์, 2547 : 4)

โดยเฉพาะองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการเขียน คือการคิด ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้งานเขียนเกิดขึ้นได้ โดยผู้เรียนเป็นผู้เริ่มความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ ซึ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยถือเป็นวิชาหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ขึ้นได้ ดังนั้น ครูภาษาไทยควรหาทางส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสคิดสร้างสรรค์ตามควรแก่วัยและศักยภาพโดยการให้เด็กได้เขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นการเขียนที่มีลักษณะความคิดริเริ่ม โดยผู้เขียนต้องใช้จินตนาการและประสบการณ์ของตนเองมาเชื่อมโยงความคิดในการเขียน (วรรณิ โสมประยูร, 2542 : 142) นอกจากนี้อัจฉรา ชิวพันธุ์ (2547 : 4) ได้กล่าวไว้ว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์ยังเป็นผลผลิตของความคิดริเริ่ม ที่จะช่วยให้ผู้เรียนตระหนักว่าเขาได้ผลิตผลงาน ซึ่งมีขึ้นเดียวในโลกด้วยตัวเอง ดังนั้นการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงออกทางด้านสร้างสรรค์จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะ การเขียนที่มีประสิทธิภาพ นอกจากจะสื่อสารให้คนเข้าใจแล้ว ยังแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นงานเขียนที่เกิดจากจินตนาการของผู้เขียนเอง โดยมิได้ลอกเลียนแบบผู้อื่น มีอิสระที่จะคิดรูปแบบให้แปลกใหม่ แตกต่างไปจากแนวคิดที่มีอยู่ มีความน่าสนใจ ไม่ซ้ำแบบใคร ให้เกิดผลงานที่มีคุณค่าทางความคิดริเริ่มอย่างเด่นชัด ซึ่งการเขียนประเภทนี้เรียกว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ (ปราณี สุรสิทธิ์, 2541 : 57) และเป็นการเขียนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถทางจินตนาการ ได้ดีกว่าการเขียนชนิดอื่นๆ เด็กที่มีโอกาสได้ฝึกฝนการเขียนเชิงสร้างสรรค์บ่อย ๆ จะมีวุฒิภาวะทางการเขียนได้ดีกว่าเด็กซึ่งฝึกฝนเฉพาะเต็มรูปแบบสำหรับปัญหาในการเขียนนั้น (ถวัลย์ มาศจรัส, 2546 : 4)

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์จากการวัดและประเมินผลนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มาตรฐานที่ 2.1 ตัวชี้วัด ป.3/5 เขียนเรื่องตามจินตนาการ (มฐ. ท 2.1 ป.3/5) ด้วยแบบทดสอบการเขียนเรื่องจากภาพ พบว่าเขียนเนื้อหาสาระไม่สอดคล้องกับภาพ โครงสร้างหรือรูปแบบการเขียนไม่ครบถ้วน การเรียบเรียงประโยค ลำดับเหตุการณ์ไม่ต่อเนื่องววน การเชื่อมโยง

ประโยคไม่สละสลวย เลือกใช้ภาษา ถ้อยคำไม่เหมาะสมกับงานเขียน บันลือ พฤกษ์วัน (2533 : 79) ได้กล่าวไว้ว่าเด็กในวัยนี้เป็นช่วงสำคัญที่ต้องพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางด้านภาษา เป็นอย่างดี เนื่องจากเด็กสนใจและมีจินตนาการ ทั้งในการเขียนและการสร้างงานศิลปะและจากการศึกษาประวัติบุคคลสำคัญต่าง ๆ เช่นนักประดิษฐ์ นักวิทยาศาสตร์เอกของโลกหลายท่าน พบว่าบุคคลเหล่านี้ได้เริ่มสร้างผลงานตั้งแต่วัยประถมศึกษา และในทางตรงข้ามสำหรับปัญหาการเขียนของนักเรียนนั้นมีสาเหตุมาจากนักเรียนนำภาษาพูดมาใช้ในการเขียน ยังเลือกใช้ถ้อยคำไม่เหมาะสม ไม่สามารถลำดับความคิดในการเขียน และที่สำคัญนักเรียนไม่สามารถเขียนสร้างสรรค์ได้ เพราะในการเขียนนั้นต้องอาศัยทักษะอื่นเป็นพื้นฐาน เช่น อาศัยการคิดและจินตนาการ ทักษะการอ่าน ทักษะการฟังเพราะผู้ที่สามารถจะเขียนได้ดีจะต้องเป็นผู้รอบรู้ มีประสบการณ์มาก รวมทั้งการคิดอย่างสร้างสรรค์ได้จึงเขียนสิ่งที่ตนคิดออกมาให้ผู้อื่นได้รับรู้เข้าใจ และโลกปัจจุบันเป็นโลกแห่งการคิด

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร เช่น แนวทางในการสอนเขียนสร้างสรรค์ตามหลักของ เฮย์เดน (Hayden) (อัจฉรา ชิวพันธ์. 2547 : 5-8) หลักการเขียนเชิงสร้างสรรค์ (สมบัติ มหารศ. 2535 : 398-399) ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ (กรมวิชาการ. 2535 : 29-36) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งงานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ จึงสรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบชุดฝึกทักษะจะเป็นเครื่องมือการวิจัยที่มีความเหมาะสมในการนำมาใช้พัฒนากระบวนการคิดและการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ได้ โดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ หลักการเรียนรู้และหลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องมาใช้ทั้งการออกแบบชุดฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการใช้แบบฝึกทักษะ ที่เร้าความสนใจ การเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล กฎของการเรียนรู้ การฝึกอย่างเป็นระบบ ฝึกเขียนบ่อย ๆ ซ้ำ ๆ สามารถแก้ปัญหาทางการเขียนให้ดีขึ้น ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของสุภานันต์ ขาทอง (2551 : 69-71) และนวลโย หงส์ผาแก้ว (2554 : 102 – 103) เป็นต้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบชุดฝึกทักษะ เพื่อแก้ปัญหาทางการเรียนด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ในการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ประกอบชุดฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาคำดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ประกอบชุดฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
3. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ประกอบชุดฝึกทักษะ

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ หลังการเรียนรู้ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบชุดฝึกทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตการวิจัยครั้งนี้ ปรากฏรายละเอียด คือ

1. กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 13 คน โรงเรียนทุ่งธาตุ ตำบลคอนกลางสามัคคี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
  - 2.1 ตัวแปรต้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบชุดฝึกทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์
  - 2.2 ตัวแปรตาม
    - 1) ทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์
    - 2) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบชุดฝึกทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

กรอบเนื้อหาในการวิจัย และสร้างชุดฝึกทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้

3.1 เนื้อหาตามสาระ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

วิเคราะห์กรอบเนื้อหาในสาระที่ 2 การเขียน มาตรฐานที่ 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ สาระแกนกลาง เรื่อง การเขียนเรื่องตามจินตนาการจากคำ ภาพ และหัวข้อที่กำหนด ตัวชี้วัด ป.3/5 เขียนเรื่องตามจินตนาการ (มฐ. ท 2.1 ป.3/5) ซึ่งเป็นสาระ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่เป็นปัญหาทางการเรียน

3.2 สร้างชุดฝึกทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ จำนวน

5 ชุด แต่ละชุดประกอบด้วยแบบฝึกทักษะ 10 แบบฝึก ดังนี้

ชุดฝึกที่ 1 ฝึกคิดพิชิตคำ เพื่อฝึกจินตนาการ การสร้างสรรค์คำ และการเขียนคำชนิดต่าง ๆ ที่หลากหลายจากภาพหรือคำที่กำหนดให้

ชุดฝึกที่ 2 ฝึกเรียงลำดับคำใหม่ได้ประโยชน์ เพื่อฝึกจินตนาการและสร้างสรรค์ ในการเรียงลำดับคำเป็นประโยชน์จากคำได้ภาพ คำที่เกี่ยวข้องกับภาพ คำที่กำหนด

ชุดฝึกที่ 3 ฝึกเรียบเรียงประโยคสื่อความหมายได้ใจความ เพื่อฝึกจินตนาการและสร้างสรรค์ในการเรียบเรียงประโยคต่อเนื่องเป็นเรื่องราวจากคำ ภาพ และหัวข้อที่กำหนด ให้สามารถสื่อความหมายได้ใจความ

ชุดฝึกที่ 4 ฝึกจินตนาการและสร้างสรรค์ เพื่อฝึกจินตนาการและสร้างสรรค์ในการถ่ายทอดความคิดตามจินตนาการ สามารถเชื่อมโยงความรู้ ความคิด ประสบการณ์เดิมมาใช้ในการต่อเติมภาพ การเขียนเรื่องบรรยายภาพ การวาดภาพประกอบเรื่อง

การเขียนคำนำจากชื่อภาพ จากแผนผังความคิด จากคำหรือบทบาทสมมุติ เขียนเรื่องต่อจากเรื่องที่อ่านจนจบเรื่อง เขียนเรื่องจากแผนผังโครง เขียนสิ่งที่ได้จากการอ่านเรื่องที่กำหนด เป็นแผนผังความคิด เขียนสรุปเป็นข้อความสั้น ๆ เขียนข้อคิด / คติสอนใจจากนิทาน

ชุดฝึกที่ 5 เขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ เพื่อฝึกความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม ความคิดละเอียดลออ ในการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ตามรูปแบบการเขียนเรียงความ จากการเขียน

แผนผังความคิดชื่อภาพ/ชื่อเรื่อง เรียบเรียงข้อความจากแผนผังความคิดเป็นคำนำ เขียนแผนผัง
โครงเรื่อง จากชื่อภาพ/ชื่อเรื่อง เขียนเนื้อหาจากแผนผังโครงเรื่อง เขียนสรุปเรื่องหรือข้อคิด
คติสอนใจจากเรื่อง เขียนเรื่องจากภาพ เขียนแผนผังโครงเรื่องและเขียนเรื่องจากภาพตาม
จินตนาการ เขียนเรื่องจากภาพที่วาดตามจินตนาการ

4. ระยะเวลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โดยใช้เวลาในชั่วโมงเรียนปกติ
วันละ 2 ชั่วโมง รวมเวลา 20 ชั่วโมง เวลาจัดการเรียนรู้ 18 ชั่วโมง วัดผลและประเมินผล
2 ชั่วโมง

ประโยชน์ที่ได้รับจากผลการวิจัย

1. นักเรียนมีทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ ตามมาตรฐาน
ด้านผู้เรียน ด้านการเขียน การคิด มีจินตนาการและสร้างสรรค์ ส่งผลให้มีคุณภาพมาตรฐาน
สถานศึกษา
2. ครูสามารถแก้ไขปัญหาทางการเรียนด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการ ในสาระ
มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบการใช้
ชุดฝึกทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. โรงเรียนมีแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบการชุดฝึกทักษะการเขียนเรื่อง
ตามจินตนาการและสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และเป็น
แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อแก้ปัญหการเรียนรู้ด้านการเขียน
ตามจินตนาการ เขียนสื่อความ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดฝึกทักษะ หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามทฤษฎี หลักจิตวิทยา และ
หลักการสร้างแบบฝึกทักษะ เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีจำนวน 5 ชุด แต่ละชุดประกอบด้วยแบบฝึก 10 แบบฝึก
มีเนื้อหาสาระตามแนวทางการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และเรียงลำดับแบบฝึกที่
ง่ายไปหายาก และใช้ควบคู่กับแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบชุดฝึกทักษะหมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นคู่มือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ใช้ประกอบชุดฝึกทักษะ 5 ชุด เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีจำนวน 18 แผน มีขั้นตอนของแผนการจัดการเรียนรู้ครบองค์ประกอบ และในขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เอื้อต่อการใช้ชุดฝึกทักษะตามรูปแบบส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ 6 ขั้นตอน คือ ขั้นสร้างความตระหนัก ขั้นระดมพลังความคิด ขั้นสร้างสรรค์ชิ้นงาน ขั้นนำเสนอผลงาน ขั้นวัด/ประเมินผล และขั้นเผยแพร่ผลงาน

3. ทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจาก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบชุดฝึกทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ ซึ่งวัด โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะในการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ เป็นข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก เลือกตอบเพียงข้อเดียว จำนวน 30 ข้อ และแบบเขียนเรื่องจากภาพ จำนวน 1 เรื่อง

4. ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบชุดฝึกทักษะ หมายถึง คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบชุดฝึกทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ ด้านกระบวนการและผลลัพธ์นักเรียนมีทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้จากกระบวนการเรียนรู้ ผลการปฏิบัติงาน แบบฝึกทักษะ และแบบทดสอบย่อยแต่ละชุดฝึกทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ ถือเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอนระหว่างเรียน มีค่าตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ประกอบชุดฝึกทักษะ หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทุกแผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป

5. ดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ค่าสถิติที่แสดงความก้าวหน้าของผู้เรียน หรือค่าที่แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ประกอบชุดฝึกทักษะ คะแนนที่เพิ่มขึ้นจากการทดสอบวัดทักษะในการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ ก่อนเรียนและหลังเรียน

6. ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ประกอบชุดฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3